

Nicolas Schmit, Ευρωπαίος Επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Δικαιωμάτων: Ανανέωση των εθνικών σχεδίων ασφάλειας και υγείας στην εργασία με ισχυρό ρόλο για τους κοινωνικούς εταίρους

Αποκλειστική συνέντευξη στην Αλεξάνδρα Λεφοπούλου

Η πανδημία και η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων, η πρόληψη νέων πιθανών μελλοντικών κρίσεων υγείας, η προσέγγιση μιας διαφορετικής ιδέας της εργασίας και η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία (ΑΥΕ) με έμφαση στην προσέγγιση «zero vision», καθώς και ο σημαντικός ρόλος των κοινωνικών εταίρων και των συμ-μετόχων (stakeholders) βρέθηκαν στο επίκεντρο της αποκλειστικής συνέντευξης που παραχώρησε ο ευρωπαίος επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Δικαιωμάτων, κ. Nicolas Schmit, στην Αλεξάνδρα Λεφοπούλου για το ΕΛΙΝΥΑΕ. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε ο κ. Schmit στον ισχυρό ρόλο των κοινωνικών εταίρων στα εθνικά σχέδια για την ΑΥΕ και την εφαρμογή τους, καθώς γνωρίζουν τι συμβαίνει καθημερινά στους χώρους εργασίας.

-Η πανδημία Covid-19 επέδρασε στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στην ΕΕ. Πώς μπορούμε να προετοιμαστούμε καλύτερα για πιθανές μελλοντικές κρίσεις υγείας; Μπορούμε να μιλήσουμε για μια διαφορετική ιδέα της εργασίας τα επόμενα χρόνια; Ποια είναι η στρατηγική σας για θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία (ΑΥΕ) όπως αποτυπώνεται στο νέο πλαίσιο στρατηγικής της ΕΕ; (δημιουργία κοινών προτύπων και εκτίμηση κινδύνου)

N. Schmit: Η πανδημία Covid-19 έδειξε πόσο ζωτικής

σημασίας είναι η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία για την προστασία της υγείας των εργαζομένων, για τη λειτουργία της κοινωνίας μας και για τη συνέχεια των κρίσιμων οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Οφείλουμε να αυξήσουμε την ετοιμότητά μας σε σχέση με πιθανές μελλοντικές κρίσεις στην υγεία και τη μετά την πανδημία επανάκαμψη στην εργασία. Αυτό περιλαμβάνει πολλές διαφορετικές πλευρές που απαιτούν την προσοχή μας: μάλλον απλές, όπως η αύξηση των μέτρων υγιεινής ή προσωπικής προστασίας ή πιο περίπλοκες, όπως η καλύτερη υποστήριξη ψυχικής υγείας. Επίσης, θα εργαστούμε για την ενίσχυση και την ανάπτυξη των συνεργιών μεταξύ ασφάλειας και υγείας στην εργασία και της δημόσιας υγείας, ώστε να αλληλοϋποστηρίζονται καλύτερα.

Ήδη σήμερα η «νέα κανονικότητα» χαρακτηρίζεται από ένα μοντέλο εργασίας περισσότερο εξ αποστάσεως (remote work): περίπου το 40% των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης άρχισαν να εργάζονται εξ αποστάσεως το 2020. Αυτό συχνά σημαίνει μόνιμη συνδεσιμότητα, έλλειψη κοινωνικής αλληλεπίδρασης και αυξημένη χρήση υπολογιστών και άλλων εργαλείων, θόλωση των παραδοσιακών ορίων μετα-

ξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής. Αυτό φέρει τους δικούς του κινδύνους, κυρίως εργονομικούς και ψυχοκοινωνικούς. Ήδη πριν από την πανδημία, τα προβλήματα ψυχικής υγείας επηρέασαν περίπου 84 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα εργαστούμε σε μια πρωτοβουλία σε επίπεδο ΕΕ για την ψυχική υγεία στην εργασία, προκειμένου να αξιολογήσουμε τα θέματα που αναδύονται και να εντοπίσουμε τους καλύτερους τρόπους προόδου.

Η Επιτροπή σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA), δημοσιεύει οδηγίες και εργαλεία προκειμένου να βοηθήσει τις εταιρείες να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις ΑΥΕ στις νέες συνθήκες. Το νέο στρατηγικό πλαίσιο θα αποτελέσει τη βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη της Επιτροπής στα θέματα νέων διαδικασιών έκτακτης ανάγκης για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία στην ΕΕ και καθοδήγησης για την ταχεία εφαρμογή μέτρων σε πιθανές κρίσεις στον τομέα της υγείας.

Συνολική φιλοδοξία της στρατηγικής μας είναι να προωθήσουμε μια προσέγγιση με βάση το «όραμα για μηδενικές απώλειες», που σχετίζονται με την εργασία στην ΕΕ. Περισσότεροι από 200.000 εργαζόμενοι στην ΕΕ πεθαίνουν κάθε χρόνο από ασθένειες που σχετίζονται με την εργασία. Το γεγονός καθώς και τα ατυχήματα που σχετίζονται με την εργασία κοστίζουν στην οικονομία της ΕΕ περίπου το 3,3% του ΑΕΠ της (460 δισ. Ευρώ το 2019). Επικίνδυνες ουσίες υπάρχουν σε όλους σχεδόν τους χώρους εργασίας, με εκατομμύρια εργαζόμενους να εκτίθενται καθημερινά. Ο καρκίνος είναι η κύρια αιτία θανάτων που σχετίζονται με την εργασία στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 52%, που σημαίνει 100.000 επαγγελματικούς θανάτους κάθε χρόνο. Αυτοί οι θάνατοι μπορούν να μειωθούν και να αποφευχθούν. Προκειμένου να επιτύχουμε το «όραμα για μηδενικές απώλειες», θα χρειαστούμε την υποστήριξη όλων για να διερευνήσουμε τα ατυχήματα στον χώρο εργασίας, να εντοπίσουμε και να αντιμετωπίσουμε τις αιτίες τους, να αυξήσουμε την ευαισθητοποίηση και πολλά άλλα.

-Ποιο είναι το όραμά σας και η στρατηγική σας σχετικά με τους στόχους της περαιτέρω ενοποίησης των εθνικών στρατηγικών και της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για την ΑΥΕ τα επόμενα χρόνια; Έχετε σχεδιάσει συγκεκριμένες προσεγγίσεις σε σχέση με στοχευμένους τομείς ή ΜΜΕ (συγκεκριμένη αξιολόγηση);

N. Schmit: Αναμένουμε από τα κράτη-μέλη να αναθεωρήσουν τα εθνικά τους σχέδια σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους. Ενθαρρύνουμε επίσης να λάβουν μέτρα για την διασφάλιση της εφαρμογής. Υπό την έννοια αυτή, υποστηρίζω επίσης έναν ισχυρό ρόλο για τους κοινωνικούς εταίρους, καθώς γνωρίζουν

τι συμβαίνει καθημερινά στους χώρους εργασίας.

Σε ό,τι αφορά στις ΜΜΕ, το έργο της Επιτροπής για την ΑΥΕ παρείχε πάντοτε μια υποστηρικτική δομή που καλύπτει τις ειδικές ανάγκες των ΜΜΕ, τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτού του στρατηγικού πλαισίου, θα συνεχίσουμε να παρέχουμε ειδικές πληροφορίες και καθοδήγηση ανά κλάδο, καθώς και ευαισθητοποίηση και ψηφιακά εργαλεία σε ΜΜΕ σε συνεργασία με τον EU-OSHA.

Σε επίπεδο επιχειρήσεων, αυτό θα μεταφραστεί σε μέτρα σχεδιασμού (planning) και πρόληψης από τους εργοδότες. Καλούμε, επίσης, τα κράτη-μέλη να αναλάβουν τον ρόλο τους προκειμένου να διασφαλίσουν την καθοδήγηση και την κατάρτιση για τα μέτρα εκτίμησης κινδύνων και πρόληψης που απευθύνονται ειδικά στις ΜΜΕ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, διότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν την πλειοψηφία των εργαζομένων στην ΕΕ, ενώ ταυτόχρονα τους είναι πιο δύσκολο να ενσωματώσουν τις απαιτήσεις της ΑΥΕ λόγω περιορισμένης γνώσης, ευαισθητοποίησης ή έλλειψης πόρων.

-Ποια είναι τα επόμενα βήματα για το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ και πώς θα εφαρμοστεί; (Παρακολούθηση, προσαρμογή)

N. Schmit: Εκτός από τα εθνικά σχέδια των κρατών-μελών, όπως ανέφερα ήδη, η Επιτροπή θα υποβάλει επικαιροποιήσεις στη νομοθεσία, όπως ανακοινώθηκε στο στρατηγικό πλαίσιο.

Με την αύξηση της ψηφιοποίησης και ολοένα και περισσότερους εργαζόμενους να εργάζονται εξ αποστάσεως, απαιτούμε νέες και ενημερωμένες λύσεις. Για τον σκοπό αυτό, θα εκσυγχρονίσουμε την οδηγία για τους χώρους εργασίας (Workplaces Directive) και την οδηγία για τον εξοπλισμό οθόνης (Display Screen Equipment Directive) και θα συνεχίσουμε τη σημαντική εργασία που ξεκίνησε για τους εργονομικούς κινδύνους. Θα προετοιμάσουμε μια πρωτοβουλία της ΕΕ που σχετίζεται με την ψυχική υγεία στην εργασία και θα ενημερώσουμε τους κανόνες της ΕΕ για τις επικίνδυνες χημικές ουσίες για την καταπολέμηση του καρκίνου, των αναπαραγωγικών και των αναπνευστικών ασθενειών. Με βάση τα διδάγματα που αντλήσαμε από την τρέχουσα πανδημία, η Επιτροπή θα αναπτύξει επίσης διαδικασίες έκτακτης ανάγκης και οδηγίες για την ταχεία ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση μέτρων σε πιθανές μελλοντικές κρίσεις στον τομέα της υγείας.

Το 2023, θα οργανώσουμε μια σύνοδο κορυφής, συγκεντρώνοντας θεσμικά όργανα της ΕΕ, κράτη-μέλη, κοινωνικούς εταίρους, το EU-OSHA και άλλους συμμετόχους για να δούμε πού βρισκόμαστε και να συζητήσουμε τα επόμενα βήματα στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία. Θα επικεντρωθεί στην πρόοδο που έχει επιτευχθεί στο «όραμα για μηδενικές απώλειες» που σχετίζονται με την

εργασία, καθώς και στην ετοιμότητα για πιθανές μελλοντικές απειλές για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

-Πώς ακριβώς θα περιγράφατε την προσέγγιση «όραμα για μηδενικές απώλειες» στο νέο πλαίσιο και εργασιακό περιβάλλον; Πώς μπορεί να εφαρμοστεί στους διάφορους τομείς και οικονομίες της ΕΕ (για παράδειγμα χώρες και οικονομίες που βασίζονται σε ΜΜΕ ή πολύ μικρές επιχειρήσεις); Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την αξιοπιστία, τη συγκρισιμότητα και την επικαιρότητα;

N. Schmit: Ο στόχος της προσέγγισης «όραμα για μηδενικές απώλειες» («Vision zero») είναι να κινητοποιήσει όλους τους σχετικούς φορείς της ΕΕ και τους διεθνείς φορείς γύρω από τον φιλόδοξο στόχο για την εξάλειψη των θανάτων, των ατυχημάτων και των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία σε όλους τους τομείς και δραστηριότητες. Το «Vision zero» απαιτεί ενίσχυση της κουλτούρας πρόληψης σε όλα τα επίπεδα. Αυτό περιλαμβάνει την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους και την οικοδόμηση της ικανότητας των εργοδοτών να διασφαλίζουν έναν ασφαλή και υγιή χώρο εργασίας σύμφωνα με τους κανόνες και τις οδηγίες.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή θα βελτιώσει τη συλλογή αξιόπιστων, συγκρίσιμων και έγκαιρων δεδομένων που απαιτούνται για την εφαρμογή της προσέγγισης «zero vision» και θα αναλύσει διεξοδικά τις βασικές αιτίες για κάθε θάνατο ή τραυματισμό που σχετίζεται με την εργασία.

-Ποια χρηματοδότηση από την πλευρά της ΕΕ διατίθεται για την υποστήριξη της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία;

N. Schmit: Τα κονδύλια της ΕΕ, ιδιαίτερα το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus (European Social Fund Plus), μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επενδύσουν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία. Πάνω από το 50% του νέου μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ και του NextGenerationEU θα υποστηρίξει την έρευνα και την καινοτομία, ειδικά για την προετοιμασία των ψηφιακών και πράσινων μεταβάσεων, οι οποίες θα αλλάξουν τον κόσμο της εργασίας μας.

Άλλα διαθέσιμα κεφάλαια περιλαμβάνουν το νέο πρόγραμμα υγείας της ΕΕ «EU4Health 2021-2027», το οποίο θα παρέχει επίσης σημαντική υποστήριξη στην καταπολέμηση του καρκίνου και θα συμβάλει στην πρόληψη των ασθενειών και στην προώθηση της υγείας σε έναν γηράσκοντα πληθυσμό, καθώς και στην αυξημένη παρακολούθηση των απειλών για την υγεία. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) μπορεί να συνεισφέρει χρηματοδοτώντας την προσαρμογή σε σχέση με τα περιβάλλοντα εργασίας, τις ψηφιακές λύσεις και τον εξοπλισμό.